

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

भूमि व्यवस्था, कृषि, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेशद्वारा नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्,
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र ली-बर्डसँगको प्राविधिक सहकार्यमा जारी

वर्ष-१, अङ्क-९

अवधि: २३-२९ मंसिर, २०७९

मिति: २३ मंसिर, २०७९

गत हप्ता (१६ देखि २२ मंसिर, २०७९) को मौसमी सारांश:

साप्ताहिक कूल वर्षा: साताका अधिकांश दिनहरू सफा नै रहेको। साताभरी प्रदेशका कुनै पनि स्थानमा वर्षा नभएको र तराईका भू-भागमा बिहानको समयमा कुहिरो लागेको।
साप्ताहिक तापक्रम: मुस्ताङको जोमसोम केन्द्रमा सबैभन्दा कम तापक्रम (-४ डिग्री सेल्सियस) मापन भएको। नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पूर्व) को दुम्कौलीमा अधिकतम तापक्रम (३०.५ डिग्री सेल्सियस) मापन भएको।

आगामी हप्ता (२३-२९ मंसिर, २०७९) को मौसमी परिदृश्य:

भौगोलिक क्षेत्र	प्रतिनिधित्व गर्ने क्षेत्र	वर्षा/ हिमपात	अधिकतम तापक्रम	न्यूनतम तापक्रम	बदली हुने सम्भावित अवस्था	महत्वपूर्ण मौसम (मेघगर्जन, असिना, कुहिरो)	कैफियत (मौसम प्रणाली)
हिमाल/ उच्चपहाड	मनाङ, मुस्ताङ, म्याग्दी (अन्नपूर्ण, धौलागिरी र रघुगंगा गा.पा. को उत्तरी भेग), लमजुङ (दुधपोखरी, दोर्दी, मसुर्याङ्दी, क्वहोलासोथार गा.पा.का उत्तरी भेग), गोरखा (बारपाक सुलिकोट, चुमनुव्री, धार्चे, अजिरकोट गा.पा.का उत्तरी भेग), बागलुङ (ढोरपाटन, निसीखोला, ताराखोला, तमानखोला गा.पा. का उत्तरी भेग)	हल्का हिमपात	हल्का घट्ने	हल्का घट्ने	साताभर आंशिक बदली रही सामान्यतया मौसम सफा रहने।	नहुने	साताको शुरुमा एक दुई स्थानमा हल्का हिमपातको संभावना रहेको।
पहाड	गोरखा, लमजुङ, म्याग्दी, बागलुङ, पर्वत, कास्की, स्याङ्जा र तनहुँ		हल्का घट्ने	हल्का घट्ने	साताभर आंशिक बदली रही सामान्यतया मौसम सफा रहने।	नहुने	
तराई	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व), तनहुँ र स्याङ्जाको दक्षिणी क्षेत्र/कालीगण्डकी आसपास		हल्का घट्ने	हल्का घट्ने	साताभरी सामान्यतया मौसम सफा रहने।	नहुने	साताभरी नै बिहान हुस्सु/कुहिरोको संभावना रहेको।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

कृषि सारांशः

- आगामी हसा वर्षाको सम्भावना नभएकोले बालीको अवस्था (आलु- त्यान्द्रा छोड्ने तथा दाना लाग्ने, तोरी- फूल फुल्ने, गहुँ- मुकुट जरा) हेरी उपलब्ध स्रोतबाट सिंचाई गर्नुहोस्।
- आगामी हसा पहाडी क्षेत्रका केही स्थान र तराईका भू-भागमा हुस्सु/कुहिरो लाग्ने संभावना भएकोले आलुमा पछौटे डडुवा रोग लाग्न सक्ने हुँदा बालीको नियमित निरीक्षण गरी रोगको प्रकोप देखिएमा व्यवस्थापनका विधिहरू अपनाउनुहोस्।
- सुन्तलाजात फलफूलमा फल कुहाउने औँसाको प्रकोप देखा परेमा बगैँचामा झरेका फलहरू तुरुन्तै संकलन गरी नष्ट गर्नुहोस्।
- आलु रोप्दा राम्रोसँग टुसाएका गुणस्तरीय बीउ आलु दुसीनाशक विषादीले उपचार गरी रोप्नुहोस्।
- २०-२५ सेमी उचाइ भएका आलुका बोटलाई उकेरा दिनुहोस्।
- कास्की र तनहुँ जिल्लाका सुन्तलाजात फलफूल बगैँचामा पात खन्ने खपटेको समस्या देखिएकोमा कृषि सल्लाहमा उल्लेख भए अनुसारको व्यवस्थापनका विधिहरू अपनाउनुहोस्।
- नवलपरासी बर्दघाट-सुस्ता पूर्वमा गाई भैंसीमा लम्पी स्किन रोग फैलिएकोले सजगता अपनाई प्राविधिकको सल्लाह बमोजिम रोग व्यवस्थापन गर्नुहोस्।
- जाडो शुरु भएसँगै बाहिरी तापक्रम घट्दै गइरहेको हुँदा पशुवस्तुको खोर/गोठ न्यानो राखी शक्तिबर्धक आहारको व्यवस्था मिलाउनुहोस्। भर्खर जन्मेका र साना बाच्छाबाच्छी/पाडापाडी/पाठापाठीहरूलाई विशेष ध्यान दिनुहोस्।
- कास्की र स्याङ्जा जिल्लामा बंगुरको संक्रामक रोग अफ्रिकन स्वाइन फिभर देखापरेकोले उक्त रोगको रोकथामको लागि बंगुरपालक कृषकले आफ्नो फार्ममा जैविक सुरक्षाका उपायहरू प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्नुहोस्।
- पंगास माछाले चिसो मौसम सहन नसक्ने हुँदा पोखरीका माछा झिकी विक्रीवितरण गर्नुहोस्।

कृषि सल्लाहः

- मध्य पहाड तथा उच्च पहाडमा गहुँ छर्ने समय भएकोले उक्त क्षेत्रका लागि सिफारिस जातहरू डीफ, भेरीगंगा, पासाडल्हामु, धौलागिरी, स्वर्गद्वारी, खुमल शक्ति, डब्लु के. १२०४ आदि र ९०० मिटर भन्दा तलको भू-भाग, नदीको छेउछाउ र टार क्षेत्रमा आदित्य, बाणगंगा, विजय, तिलोत्तमा, बोलोंग २०२०, गौतम, च्याखुरा, जिङ्ग गहुँ १ आदि जातको गुणस्तरीय बीउ प्रति रोपनी ६ केजी का दरले प्रबन्ध गर्नुहोस्।
- गहुँबालीमा सिन्दुरे रोगको प्रकोप बढी देखिने क्षेत्रमा सिन्दुरे रोग अवरोधक जातहरू जस्तै धौलागिरी, स्वर्गद्वारी, मुनाल, च्याखुरा आदि पहाडी क्षेत्रमा र विजय, तिलोत्तमा, बाणगंगा आदि तल्लो भू-भागमा (तराई र भित्री मधेशमा) प्रयोग गर्नुहोस्।
- गहुँ छरेको तेस्रो हप्ता पछि सिंचाईको व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- पहाड तथा तराईमा तोरी छर्ने समय भएकोले तोरी छर्नु पूर्व नाइट्रोजन, फस्फोरस र पोटास (६०:४०:२० केजी प्रतिहेक्टर) सँगै सल्फर २५ केजी प्रति हेक्टरको दरले प्रयोग गर्नुहोस्।
- गहुँबालीमा कालोपोके रोगको प्रकोप हुने क्षेत्रहरूमा गहुँ छर्नु पूर्व बीउलाई कार्बोक्सिन ३७.५% + थिराम ३७.५% डि.एस. (भाइटाभेक्स) २ ग्राम प्रति किलो बीउले उपचार गरेर मात्र छर्ने व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- उच्च पहाडी क्षेत्रमा आलु भण्डारमा जोताहा पुतलीको नोक्सानी नियन्त्रण गर्नको लागि बोझोको गानोको धुलो २ ग्राम प्रति केजी का दरले मिसाउनुहोस् वा तितेपातीका टुक्रा आलुको तहमाथि राख्नुहोस्। बीउ आलुको हकमा २ मिलि मालाथियन (५०% ई.सी.) प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्नुहोस्।
- आलु लगाउँदा सकेसम्म मझौला खालका, स्थानीय कुखुराको अण्डा आकारका (२५-५० ग्राम तौल भएका) सिङ्गो बीउ आलु रोप्नुहोस्। खायन आलु उत्पादनको लागि बीउ आलु ठूलो भई काटनुपर्ने भएमा कम्तीमा २ वटा टुसा (आँखा) पर्ने गरी आलु ठाडो पारी काट्नुहोस्। रोप्ने बेला काटेर सोझै रोप्दा काटेको ठाउँबाट रोग कीराको संक्रमण हुनसक्ने र माटोमा अत्याधिक चिस्यान भएमा कुहिने सम्भावना भएकाले रोप्नुभन्दा २/३ दिन अगाडि काटेर कार्बेन्डाजिम २ ग्राम प्रति लिटर पानीको झोलमा ५ मिनेट डुवाएर उपचार गरी हावा खेल्ने उज्यालो कोठामा फिँजाएर राख्नुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

- तराई, भित्री मधेश तथा मध्यपहाडमा खुमल उपहार, खुमल उज्जवल, डेजिरे, जनकदेव, एम. एस ४२.३ आदि मध्ये उपलब्ध जातहरूको राम्रोसँग टुसाएका गुणस्तरीय बीउ आलु ७५-१०० केजी प्रति रोपनीका दरले ड्याडबाट ड्याडको दुरी ६० सेमी र एक बीउबाट अर्को बीउको दुरी २५ सेमी हुने गरी लगाउनुहोस्।
- आलु बालीमा देहायको अवस्थामा पछौटे डडुवा लाग्ने सम्भावना रहन्छ।
  - (क) तापक्रम: अधिकतम (२० डिग्री सेल्सियस)
  - (ख) वातावरणमा पानीको मात्रा (सापेक्षिक आर्द्रता) (८० देखि ९५ प्रतिशत)
  - (ग) दिउँसो बादल वा कुहिरो लाग्नु
  - (घ) छिनछिनमा पानी पर्नु
  - (ङ) रातमा अत्याधिक मात्रामा शीत पर्नु
  - (च) हल्का हावा चल्नु आदि।

चित्र १ आलुको पछौटे डडुवा लागेको लक्षण

आलुबालीमा पछौटे डडुवा रोग व्यवस्थापनका लागि देहायका विधि अपनाउनुहोस्।

- (क) डडुवा अवरोधक वा सहन सक्ने आलुका जातहरू जस्तै खुमल उपहार, खुमल उज्जवल, जनकदेव, खुमल विकास आदिको खेती गर्ने।
- (ख) आलुको रोपाइ स्थान अनुसार उपयुक्त समयभित्र गरी सक्ने।
- (ग) आलु रोप्दा सिफारिस गरिएको दुरीमा लगाउने जसले गर्दा विरुवाको तलको भागमा उचित मात्रामा वायु सञ्चार हुन गई रोग फैलने अनुकूल वातावरण हुन पाउँदैन।
- (घ) आलु रोप्दा र पछि उकेरा लगाउँदा ड्याडमा प्रशस्त मात्रामा माटो चढाउने।
- (ङ) रक्षात्मक उपायका लागि आलु उम्रेको २५-३५ दिनपछि मेन्कोजेवयुक्त विषादी ३ ग्राम प्रतिलिटर पानीमा मिसाई सम्पूर्ण बोट भिज्ने गरी ७/८ दिनको फरकमा २/३ पटक छर्कने।
- (च) रोग देखा पर्नासाथ डाइमेटोमर्फयुक्त विषादी १.५ ग्राम प्रतिलिटर पानीमा मिसाई सम्पूर्ण बोट भिज्नेगरी छर्कने।
- २०-२५ सेमी उचाइका आलुका बोटलाई उकेरा दिनुहोस्। उकेरा दिँदा वा माटो चढाउँदा त्यान्द्रामा चोट नलाग्ने गरी गर्नुहोस्।
- गोलभेंडामा टुटा कीराको समस्या देखिएमा पहेंलो चिपकने पासो र ओटा-टी ड्रयापको प्रयोग गरी अनुगमन गर्नुहोस्। प्रकोप बढी देखिएमा क्लोरान्ट्रानिलिप्रोल १८.५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाई वा स्पिनोस्याड ४५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी १२-१५ दिनको फरकमा २-३ पटकसम्म छर्नुहोस्।
- गोलभेंडामा डडुवा रोग देखिएमा रोगी पात र हाँगा हटाई हावा खेल्ने वातावरण बनाउने, उचित सापेक्षिक आर्द्रता कायम गर्नको लागि थोपा सिँचाईको प्रयोग गर्ने र डाइमेटोमर्फ विषादी १.५ देखि २ ग्राम प्रतिलिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी छर्ने व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- बन्द प्लाष्टिक घरभित्र सिमीका त्रिशुली, चौमासे तथा सूचीकृत जातहरू, काँक्रोको ड्याडी २२३१, बेली, बृष्मा जातहरू तथा जुकिनीका स्यान्डोभी, अन्ना ३०३ जातहरू लगाउनुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

- हिउँदै तरकारी बालीहरूमा लाही कीराको प्रकोप देखिएमा अवस्था हेरी प्रभावित भाग हटाउने, नीमजन्य विषादी (०.०३ % एजाडिराक्टिन) ५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई एक हप्ताको फरकमा छर्नुहोस्।
- यो समयमा काउली समूहका बालीमा गाँठे रोग (Club root) को प्रकोप देखिने भएकोले देहाय बमोजिमका विधिहरू अपनाउनुहोस्।
  - (क) रोगका शुष्म जिवाणु औजारबाट पनि सार्ने भएकोले रोगग्रस्त जग्गामा प्रयोग भएको औजारलाई सफा गर्नुहोस्।
  - (ख) प्रशस्त प्राङ्गारिक मल प्रयोग गरी बेर्ना रोप्नुहोस्।
  - (ग) घुम्ती बाली प्रणाली अपनाउनुहोस्।
  - (घ) रोगमुक्त बेर्ना लगाउनुहोस्।
  - (ङ) माटो निर्मलीकरण गरेपछि मात्र बीउ लगाउनुहोस्।
  - (च) कृषि चुनको प्रयोग गर्नुहोस्।
  - (छ) खेतबारीमा पानीको निकासको राम्रो व्यवस्था गर्नुहोस्।
  - (ज) रोगी बोट तथा अवशेष संकलन लगेर नष्ट गर्नुहोस्।
  - (झ) नेबिजिन नामको विषादी ३ ग्राम प्रति बोट वा ३ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिसाई नर्सरीको ड्रेन्चिड वा १० केजी प्रति रोपनीको दरले जग्गा तयार गर्ने बेलामा प्रयोग गर्नुहोस्।
- मध्यपहाड र तराईमा प्याजको तयारी बेर्ना लाइनदेखि लाइनको दुरी १५ सेमी र बेर्नादेखि बेर्नासम्मको दुरी १० सेमी हुने गरी रोप्नुहोस्।
- अलैंचीको फल टिपिसकेपछि बाली अवशेष लगायत पुरानो सरा हटाउनुहोस् र गानो कुहिने रोगको प्रकोप व्यवस्थापनको लागि कार्बेन्डाजिम ५० डब्लु.पी. २ ग्राम प्रतिलिटर पानीमा मिसाई बोटको फेद भिज्ने गरी ड्रेन्चिड गर्नुहोस्।
- हिउँदै फलफूल (स्याउ, नासपाती, ओखर, खुर्पानी, आरु, आरुबखडा, कित्री, हलुवाबेद आदि) रोपणको लागि खाडल तयारी गर्ने बेला भएकोले नयाँ बगैँचा स्थापनाको लागि रेखाङ्कन गरी १ घनमिटर (१ मिटर लम्बाई, १ मिटर चौडाई, १ मिटर गहिराई) को खाडल खन्नुहोस्।
- स्याउको दादे रोग (Apple Scab) रोकथामको लागि प्राकृतिक रूपमा पात झर्न थालेपछि ५% को युरियाको घोल (५० ग्राम युरिया प्रति लिटर पानीका दरले मिसाई बनाईएको घोल) पात भिज्ने गरी छर्नुहोस् र यसरी झरेका पात संकलन गरी नष्ट गर्नुहोस्।
- सुन्तलाजात फलफूलमा फल कुहाउने औँसाको प्रकोप देखा परेमा बगैँचामा झरेका फलहरू तुरुन्तै संकलन गरी प्लाष्टिकको झोलामा हावा नछिर्ने गरेर बन्द गरी नष्ट गर्नुहोस् वा गहिरो खाल्डो खनेर गाड्नुहोस्।
- कास्की र तनहुँ जिल्लाका सुन्तलाजात फलफूल बगैँचामा पात खन्ने खपटेको समस्या देखिएकोले पात टिपेर नष्ट गर्ने र प्रकोप बढी भएमा क्लोरोपाइरिफसयुक्त विषादी २०% ई.सी. १.५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्नुहोस्।

चित्र नं.२ सुन्तलाजात फलफूल लाग्ने पात खन्ने खपटेको लक्षण

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

- जाडो शुरू भए सँगै बाहिरी तापक्रम घट्दै गइरहेको हुँदा पशुवस्तुहरुमा रुघाखोकी लाग्ने, ज्वरो आउने, श्वास प्रश्वास सम्बन्धी रोग लाग्ने सम्भावना भएकोले पशुवस्तुको खोर/गोठ न्यानो राख्नुहोस्। भर्खर जन्मेका र साना बाच्छाबाच्छी/पाडापाडी/पाठापाठीमा निमोनिया र छेर्ने समस्याका साथै कक्सिडियोसिसको समस्या देखिने हुँदा विशेष ध्यान दिनुहोस्। खोर-गोठका खुला भागमा हावाको आवत जावत हुने गरी जुटका बोराहरु टाँगेर न्यानो बनाउनुको साथै पशुहरुलाई शक्तिवर्धक आहारको व्यवस्था गर्नुहोस्।
- नवलपरासी बर्दघाट-सुस्ता पूर्वमा गाई भैसीमा लम्पी स्किन रोगको प्रकोप देखिएको छ। यो रोग लागेको पशुमा उच्च ज्वरो आउने, दानापानी खान कम गर्ने, छालामा गिर्खा देखिने, घाउ हुने, दूध उत्पादनमा हास हुने हुन्छ। यस रोगको प्रभावकारी उपचार नभएकोले जैविक सुरक्षामा कडाई गर्ने, नयाँ पशु ल्याउँदा क्वारिन्टिनमा राख्ने, सरसफाईमा ध्यान दिने, रोगी पशुलाई अलगगै राखी प्राविधिकको सल्लाह बमोजिम एन्टिबायोटिक प्रयोग गर्ने, घाउलाई एन्टिसेप्टिकको झोलले सफा गर्ने, पशुको विक्रीवितरण नगर्ने र बधुवा राख्ने गर्नुहोस्।
- जाडोयामा शुरू भएको हुनाले बाखामा निमोनिया रोग लाग्ने संभावना बढी हुन्छ र यो रोगले श्वास प्रश्वासमा असर गर्दछ। निमोनिया लागेमा बाखाहरुमा अरुची हुने, झोक्राउने, छिटोछिटो श्वास फेर्ने, सिंगान बग्ने, खोक्ने, श्वास फेर्न कठिन हुने, ज्वरो आउने र आँखा रसाउने जस्ता लक्षणहरु देखिन्छ। तसर्थ, बाखालाई चिसोबाट जोगाउने उपायहरु अवलम्बन गर्नुहोस् र खोरमा भेन्टिलेसनको व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- कुखुरामा कक्सिडियोसिस, सि.आर.डि., एसाइटिस जस्ता रोगहरु देखिन सक्ने भएकोले खोरमा आवश्यक तापक्रमका साथै भेन्टिलेसनको व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- कास्की, तनहुँ र स्याङ्जा जिल्लामा बंगुरको संक्रामक रोग अफ्रिकन स्वाईन फिभर देखा परेकोले उच्च सतर्कता अपनाउनुहोस्। उक्त रोगको संक्रमण दर तथा मृत्युदर उच्च रहेको, रोग नियन्त्रणका लागि खोप नभएको र रोग लागेपछि प्रभावकारी उपचार समेत नहुने हुँदा रोग लाग्नबाट जोगाउन जैविक सुरक्षाका उपायहरु अपनाउनुहोस्। फार्ममा प्रवेश गर्नु पूर्व १० ग्राम भिरकोन प्रति लिटर पानीमा मिसाई तयार गरिएको झोलले राम्रोसँग स्प्रे गरेर प्रवेश गर्नुहोस्।
- माछा पोखरीमा पानीको तापक्रम घट्न शुरू गरे सँगै माछालाई दैनिक रूपमा दिईँदै आएको दानाको परिमाण पनि क्रमशः घटाउनु पर्ने हुनसक्छ। त्यसैले पानीको तापक्रम नियमित जाँच गर्नुहोस्। माछालाई दाना दिँदा घाम लागेको समयमा मात्र दिनुहोस्।
- धेरै दिनसम्म घाम नलागेको अवस्थामा पोखरीको पानीमा अक्सिजनको कमी हुन जाने हुँदा नियमित रूपमा पानीको गुणस्तरको जाँच गरी एरेटरको प्रयोग गर्नुहोस्।
- पंगास माछा चिसो मौसममा बचाउन गाह्रो हुनाले पोखरीका माछा झिकी विक्रीवितरण गर्नुहोस् र पोखरीको पानी सुकाई प्रति रोपनी ८-१० केजीका दरले चुन प्रयोग गर्नुहोस्।
- मध्य पहाड र तराईमा हिउँदे घाँसहरु जस्तै जै, बर्सिम, भेच, केराउ, टियोसेन्टि (मकै चरी), बाज्रा आदि लगाउनुहोस्। उच्च पहाडी र हिमाली भेगमा क्लोभर, राईघाँस, कोते आदि लगाउनुहोस्।
- हिउँदे घाँस छरेको ३०-३५ दिनमा सिँचाई गरी प्रति रोपनी ३ के.जी. युरियाको दरले टपड्रेस गर्नुहोस्। साथै प्रत्येक कटाई पश्चात युरिया टपड्रेस गर्नुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

विशेषज्ञ समूहः

क्र.सं.	नाम थर	पद/कार्यक्षेत्र	कार्यालय
१	वालकृष्ण अधिकारी	वरिष्ठ कृषि विकास अधिकृत	भूमि व्यवस्था, कृषि, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
२	मिन कुमार अर्याल	सि.डि.मे.	जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय, पोखरा
३	शालिकराम अधिकारी	बाली रोग विज्ञ	कृषि ज्ञान केन्द्र, कास्की
४	शशी अधिकारी	कृषि अर्थ विज्ञ	कृषि विकास निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश
५	डा. राजेश चौधरी	पशु चिकित्सक	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश
६	रमेश आचार्य	बाली विज्ञ	कृषि अनुसन्धान निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश
७	सरोज अधिकारी	बागवानी विज्ञ	बागवानी अनुसन्धान केन्द्र, मालेपाटन, पोखरा
८	नारायण प्रसाद पाठक	कृषि अर्थ विज्ञ	भूमि व्यवस्था, कृषि, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
९	सागर घिमिरे	कृषि प्रसार अधिकृत	भूमि व्यवस्था, कृषि, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
१०	सिर्जना थापा	बागवानी विकास अधिकृत	भूमि व्यवस्था, कृषि, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश